

Mode en kleding

Inleiding

De afdeling heeft ongeveer 120 studenten.

Ze beginnen met 1 reguliere klas van 26-27 studenten en 1 versnelde opleiding van 13 studenten.

Die gaan door, de reguliere klas 2 jaar en de versnelde opleiding nog één jaar.

Duurzaamheid in het onderwijs

Bij burgerschap wordt altijd de film "China Blue" gedraaid. Zie het verantwoordingsdocument LB. Dat wordt toegezonden.

Bij textielwarenkennis film "The true cost"

Bij textielwarenkennis is een hoofdstuk ingericht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheidsaspecten in de hele keten. (zie bijlage) .

Ook allerhande duurzaamheidslabels komen aan bod.

Bij loopbaan burgerschap besteden ze aandacht aan de schone kleren campagne.

Men biedt het keuzedeel duurzaamheid in het beroep niet aan omdat duurzaamheid geïntegreerd is in de hele opleiding.

Daarbij willen ze per sé keuzedeel naailes en patroontekenen geven omdat dat niet in het KD staat maar wel zo belangrijk is voor hun beroepsuitoefening.

Dit jaar hebben ze project maak fashion van witte koksjasjes.

Projecten op het gebied van duurzaamheid zijn ieder jaar structureel ingepland in de opleiding.

Duurzaamheid in de stages

Als studenten een stage willen op het gebied van duurzaamheid in de mode en kleding dan weten de docenten wel waar je aan kan kloppen. Ze kennen Monique Collignon uit Amsterdam die altijd duurzaam ontwerpt en nog wel meer personen als Ellen Willink die duurzame tassen maakt in Den Bosch.

DenHam jeans repareert ze als je dat wil.

Eigenlijk zijn alle mode productiebedrijven er wel mee bezig. De klant wil het.

Deelname aan activiteiten: Men zit krap in de tijd. De opleiding is al van 4 naar 3 jaar gegaan. In plaats van de activiteiten gaat men standaard naar de Dutch Design Week.

Duurzaamheid in de nieuwe KD's

Men is bezig met een nieuw KD. Het staat bovenaan het lijstje er duurzaamheid in te schrijven.

Innovaties

Op technologiegebied denkt men dat 3D printen na een body scan het gaat worden in de toekomst. Je maakt dan geen lappen stof meer, waarin je gaat knippen en waarna je die onderdelen weer aan elkaar naait. Dat kan verleden tijd zijn bij 3D printen. In Enschede is men hiermee bezig.

Ook heeft de school een grote lasercutter en 3D printers.

Zomaar wat voorbeelden zijn:

Textiel met sensoren die aangeven of je goed tilt

Textiel met ingeborduurde luidsprekertjes die je kunnen waarschuwen.

Afdeling Fashion & Design

Opleiding Junior stylist

Vak	E	D	C	B	A
burgerschap					
beroepsgerichte vakken					
Materialenkennis					
Textielwarenkennis					
Eerste project Local nomads					
Modekennis					
Nederlands	?				
Engels	?				
keuzedeel duurzaamheid	Nee*				

A	Ja, duurzaam denken en doen is een vanzelfsprekend en integraal onderdeel van onze opleidingen
B	Ja, maar dat is vooral nog op project-/opleidingsbasis en nog niet integraal verweven)
C	Ja, maar dat is nog vooral op ad hoc basis afhankelijk van individuele initiatieven
D	Nee, maar we vinden het wel belangrijk en willen er mee starten
E	Nee

Bijlage

Aanleggen van een archief

Doel

- Verzamelen van beeldmateriaal en informatie met behulp van verschillende bronnen.
- Het ordenen van beeldmateriaal.

Wat gaan we behandelen

- Wat is een archief
- Hoe leg je een archief aan
- Hoe maak je gebruik bij het onderzoek van het archief

Benodigheden

- Dummy
- Tijdschriften

Opdracht 1: Verzamelen beeldmateriaal

Het beeldmateriaal wat je gaat verzamelen is wat je gaat verzamelen

1. Hacked By (van Slobbe en van Benthum), Bas kosters, Hans Ubbink en Ajbilou/Rosdorff
2. jouw gekozen cultuur
3. architectuur, interieur
4. recycle materialen. |

Ze houden zich onder andere bezig met milieubelasting en/of arbeidsomstandigheden.

- **UN - Arbeidsomstandigheden**
De Verenigde Naties hebben in 1989 de Rechten van het Kind opgesteld. Dit verdrag stelt dat kinderen recht hebben op bescherming tegen kinderarbeid, tegen seksuele exploitatie, en tegen handel in kinderen. Gezien het grote aantal landen (187) die dit ondertekend hebben, biedt dit een aanknopingspunt voor verbeteringen van levensomstandigheden van werkende kinderen.
- **ILO Arbeidsomstandigheden**
De International Labour Organization, zet zich in om internationale afspraken te maken over arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden en om werkende kinderen te beschermen tegen uitbuiting. Deze bepalingen schieten echter te kort en worden bovendien in praktijk niet nagekomen. Vandaar dat in 1998 in Genève onderhandelingen startten over een nieuwe conventie tegen kinderarbeid. In principe wordt de minimumleeftijd van 15 jaar gehanteerd, maar onder bepaalde omstandigheden kan hiervan worden afgeweken. Helaas gelden deze bepalingen niet voor het werk in het huishouden of in kleinschalige bedrijfjes die produceren voor lokale consumptie. Hier zijn juist veel kinderen bij betrokken. Omdat bedrijven die wel oog hebben voor de arbeidsomstandigheden en geen gebruik maken van kinderarbeid dit naar de consument willen communiceren, zijn ook op dit gebied labels ontwikkeld. Je kunt immers aan het kledingstuk niet zien wie er aan gewerkt heeft en hoe.
- **SA 8000, gehele-keten-proces**
Vanuit Amerika is een code of conduct (gedragscode) afkomstig: de 'Social Accountability 8000'. Dit is een kwaliteitsnorm die verzekert dat het product onder ethisch verantwoorde omstandigheden is gemaakt, zowel wat betreft arbeidsomstandigheden als ecologische omstandigheden. Het is opgesteld door een onafhankelijke partij en de verantwoordelijkheid ligt bij de fabrikant.
- **Fairwear**
De Fairwear Foundation Arbeidsomstandigheden en milieu heeft een aantal voorwaarden opgesteld waaraan voldaan moet worden om in aanmerking te komen voor hun keurmerk: vrijheid van organisatie, recht op collectieve onderhandelingen, uitbetaling van een leefbaar loon, regels omtrent overwerk en veiligheid, minimum leeftijd van 15 jaar, er mag niet gediscrimineerd worden.
- **Socam Arbeidsomstandigheden**
Een eigen divisie van C&A die onaangekondigd hun productiebedrijven bezoekt om te controleren op arbeidsomstandigheden.
- **Rugmark**
Een label voor tapijten waarmee gegarandeerd wordt dat geen gebruik is gemaakt van kinderarbeid. Via de SACCS (South Asian Coalition on Child Servitude) bezoeken ze dorpen om met ouders en kinderen te praten over de mogelijkheden om kinderarbeid tegen te gaan. Tevens zijn er opvangprojecten voor kinderen die uit deze omstandigheden bevrijd zijn.
- **Care & Fair Arbeidsomstandigheden**
Dit label voor tapijten streeft naar produceren zonder kinderarbeid maar men realiseert zich dat dit erg moeilijk te garanderen valt. Hun hulp gaat vooral uit naar de gehele familie van de tapijtknopers met projecten voor scholing en medische voorzieningen.
- **PPI Platform Arbeidsomstandigheden en milieu**
In de branche Projectinrichting bestaat er een keurmerk voor kwaliteit, milieu, arbeidsomstandigheden en competenties van het uitvoerend personeel.
- **Öko-tex 100; keur voor gebruik**
Öko-tex is een al jaren bestaand keurmerk waarbij wordt beoordeeld in hoeverre het artikel voor de klant schadelijk kan zijn tijdens gebruik, ingedeeld in klassen. In de zwaarste klasse valt babykleding, in de lichtste vloerbedekking. Uitgangspunt is hoe dicht het artikel bij de huid wordt gebruikt: hoe verder weg van de huid, hoe minder schadelijk stoffen voor de gezondheid kunnen zijn.
- **ECO label van de EG Milieu**
Stichting Milieukeur is een label in de vorm van een bloem met het euroteken erin. De milieuvorwaarden liggen vast bij de Europese gemeenschappen en stellen eisen aan het product betreffende gebruikte grondstoffen, schadelijke producten tijdens de productie en de echtheden.
- **EKO-keurmerk Milieu**
Het EKO-keurmerk is van de SKAL (Stichting Keurmerk Alternatieve Landbouw).

Ontwerp

In de ontwerpfase kan al rekening gehouden worden met het gebruik van niet vervuillende grondstoffen en veredelingen, milieuvriendelijke grondstoffen en met grondstoffen die ter discussie staan, zoals bont. Ook zou een milieuvriendelijk kledingstuk door het gebruik van vervuillende founituren toch problemen kunnen geven.

Voorbeelden van ecologische founituren zijn:

- kokosnoot, kringloopglas, parelmoer, rund/geitenhoorn;
- palm-, olijf-, mahonie-, palissander- en beukenhout, geperst karton;
- nikkelvrij veredeld metaal voor gespen, niet gegalvaniseerde ritsen en spelden.

Confectie

De milieubelasting van de machines bij het snijden van de stof en het in elkaar naaien van kleding kan men verlagen door te voldoen aan de milieunormen (ISO).

Echter: De prijs van een artikel is een middel voor de handel om zich mee te profileren. Er zijn aanbieders van goedkope kleding en aanbieders van dure en luxe kleding. Om goedkope artikelen te kunnen leveren wordt door inkopers en producenten over de gehele wereld naar zo goedkoop mogelijke productiemogelijkheden gezocht. Het arbeidsloon maakt bij textielproducten een belangrijk deel van de kosten uit. Hoe goedkoper de kosten voor arbeid, hoe goedkoper het eindproduct. Daarom wordt de arbeidsmarkt in landen waar de lonen laag zijn nauwellettend door de handel in de gaten gehouden. De werknemers zijn daarvan de dupe. Als in een land de lonen stijgen, dan verhuist de productie naar een ander land met op dat moment de laagste lonen.

Om in de lagelonenlanden de kosten nog meer te drukken wordt:

- gebruik gemaakt van kinderarbeid;
- bezuinigd op de arbeidsomstandigheden.

Arbeid

Wereldwijd werken er zo'n 250 miljoen kinderen onder de 15 jaar. De Verenigde Naties heeft kinderarbeid omschreven als "alle vormen van arbeid die schadelijk zijn voor de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van kinderen". Kinderen mogen best klusjes doen, hun ouders helpen en dergelijke, maar niet onder dwang. Het mag niet te lang duren en de arbeidsomstandigheden moeten goed zijn.

Kinderen kosten soms niet meer dan kost en inwoning, beide op een laag niveau. De laatste jaren wordt er steeds meer aandacht besteed aan deze sociale misstand. Beelden van wantoestanden bereiken steeds vaker de consumenten in de rijke landen. Kinderen zijn onder andere werkzaam in de textiel en andere producten, landbouw, huishouding, prostitutie en in het leger. Over het algemeen hebben jongens viezer en zwaarder werk, maar meisjes zijn moeilijker te bereiken voor ontwikkelingswerkers. Het is echter heel moeilijk om kinderarbeid tegen te gaan, omdat in de betreffende landen de mogelijkheden om het te verbieden niet wettelijk zijn geregeld.

Een andere factor die het tegengaan van kinderarbeid belemmert, is de grote armoede. Als kinderarbeid wordt verboden, dan mist een gezin een inkomen, of heeft het kind zelf geen inkomen. Dit argument wordt echter ook vaak gebruikt om kinderarbeid goed te praten.

Zowel kinderen als volwassenen (vrouwen, omdat die minder snel in opstand komen) in lagelonenlanden werken vaak onder erbarmelijke omstandigheden. Voorbeelden zijn: opgesloten worden, slechte sanitaire voorzieningen of maar een maal per dag naar de wc mogen, 7 werkdagen van 12 uur of meer, geen pauzes of pauzes die worden gekort op het loon, enzovoort. Ook zijn vaak vakbonden verboden, zodat werknemers niet collectief in opstand kunnen komen tegen de slechte omstandigheden. Omdat er steeds meer controle op komt door de afnemers en wetgevingen van het betreffende land, wijkt men tegenwoordig uit naar het volladen van containerschepen met materiaal, machines en arbeiders om buiten de territoriale wateren door te kunnen gaan zonder strafbaar te zijn.

Gedragscodes, keurmerken en labels

Door alle ontwikkelingen zijn er veel labels, gedragscodes en keurmerken ontstaan waar je als ondernemer mee geconfronteerd kunt worden. Ze ontstaan door wetgeving of door organisaties, daar toe aangezet door de publieke opinie. Deze worden meestal voorafgegaan door de inzet van organisaties die misstanden onder de aandacht brengen in de hoop de consument meer bewust te maken. Naast de vele labels en keurmerken stellen de meeste bedrijven hun eigen beleid inzake het gehele MVO pakket op en verwerken deze in de leveringsvoorwaarden.

Wat gaat goed?

Lessen over duurzaamheid en duurzaamheid komt terug in verschillende lessen, gebruik recyclebare stoffen